

Iz lepših dnij.

I.

Spomnjam se presrečnih dnij,
Ko rdečih lic in duše vroče
Plamene ljubil sem očij
In dōbo vġredi cvetoče.

Pomládi nisem zdaj vesel,
Pogled me dġklic zdaj ne čara,
Obraz sicġr mi ni še vel,
Srcġ, srcġ samó se stara!

II.

Siva megla sġnġi
V dalji zġlen grġč,
Izpod néba plava
Nánj ujeden ptġč.

Sam stojim na vrtu,
Sólzne zġmlje sin,
Na srcġ mi lega
Źalosten spomin . . .

III

Mráčno mi okó je časih,
Čut pretresa me globok,
Neizrecno bi užaljen
Jokal kot otrok.

Misel plava mi v bodočnost,
V leta prġšla zrem nazaj.
Tiho svojo dušo vprašam:
Káj te Źali, káj?

A zamán jo povprašujem,
Duh ostane méni ném.
Da sem Źalosten, to čutim,
A zakaj, ne vé!

IV.

Srcġ mi časih koprni,
Dasl ne vé, po čġm.
Naslonim se na okno
In vġnkaj gledam ném.

In vidim ptico, ki leti
Visoko pod nebó,
Tedġj Źelim perotij,
Da vzplaval bi za njó!

Dolénjec.

Prstan.

Drōbna ptica priletí,
Nosi prstan, gostolí:
»Kdo Źeli si prstan tá?
Dġkle mládo mu ga dá.«

Ptico, prstan gledam ném,
Čujem glas in ptici dġm:
»Drōbna ptica, káj ne véš,
Kómu prstan dati smġš?

»Kdor zamenja zánj srcġ,
Tá dobiti smġ ga lé!«

y.

Iz lepših dnij.

V.

Minil si, let mladostnih čas,
In zresnil se je moj obraz,
Jesén mi že naproti gré,
Bojí se tiho je srcé . . .
Ljubezni gasne prejšnja moč,
Izginja upom prejšnji raj,
Temní se vere jasni žar,
Zamán kesam se, vzdiham zdaj,
Kar sládko čutil sem nekoč,
Takó poslej ne bom nikdár!

VI.

Ko me hudó boli
Bridkostij srčnih síla,
Med trdimi ljudmi
Ne iščem tolažila.

Trpeče mi srcé
Tolaži up samó:
Prebil si mnogo zé,
Prebiješ tudi tó . . .

VII.

Pod zémľjo spavaš, mati draga,
Ti solnce mojega srcá!
Zakaj te rana smrt objela
In v grob odvélá je s svetá?

Ti sina nékdaj si umela,
In umel te je sin ljubèč,
Umeje še te v mirnem grobu,
A ti ne úmeš njega več!

VIII.

Zapustil sem hrupni svet,
Umrle so v srci nade,
Zdaj žalosti tihe prevzet
Zamišljen sem v dneve mlade.

Življenje nanese takó
Pri vseh pozemeljskih sinih,
Kadàr jim nade pomró,
Živeti začnó ob spominih . . .
Dolénjec.

Zvezda.

Ko pôgled moj zvečer sanjavo
Uhaja v zvezdnato nebó,
Na zvezde si želim v višavo,
Ker žitje gôri je lepó.

A kaj bi me nosila želja
V višavo sredi zvezdnih čet?
Naš svet je tudi dom veselja
In zvezda tudi ta je svet!

Breda.

»Karavane vsak dan mi iz vseh pokrajin
V grad donajajo danj in daróve;
Kám poshraniti vse? Kak zapraviti vse?
To skrbi dan na dan so mi nove!

»Vsa Deveta dežela na tábora dva
Nejednaka se modro deli ti:
V tabor večji berače sem gladne nagnál,
V manjšem sami bogatci so síti.

»Jaz na stráni bogatcev sevéda stojím,
Njé le z milostjo svojoj podpiram;
Hej, pri njih je veselje! Zabáve vsak dan!
Siromake čémérne preziram.

»Da veselja berači ne mótiyo nam,
In zabave da bolj so nam varne —
Oh, to dela največjih mi vsak dan skrbi! —
V vsaki vási dam grádit vojarne . . .

»Po načelih jaz tvojih visókih takó
Za očino delujem, a — čuda!
Nehvaležno mi ljudstvo za mojo skrb —
Ne priznava mi mojega truda!

»Zadovoljni robóvi več niso z menój,
Godrnjanje se širi usóдно,
Vse otrasa verige . . . na svoje nogé
Hoče vstati, hoditi svobóдно!

»O nekakih krivicah berači kričé,
To vsakdanja je njihova pésem!
Kaj pravica je — tega v resnici ne vem;
Kar živím, o njej sanjal še nésem.

»Milijóni umirajo, pré, od gládú,
Jeli kruha bi radi, a — ní ga!
Jaz sem slt. Če poddanik je lačen katér,
No, kaj mene, povéj mi, to briga?

»Domovina, glej, méni na srci leží,
Skrb za njó že ne daje mi spati . . .
Socijalni problém jaz razúmem — kaj ne?
Kdó bi mogel ga drug razvozlati? . . .*

Dolgo Satan na tihem že se je smejal,
Ko modróst svojo khan je razlagal;
Sedaj vstane na tronu s poslednjoj móčjó --
Več ní mogel, da bi se premagal.

In drže se za trébuh grohoče takó,
Da dvorana bobni in se stresa;
Vsi smejó se z njim vred (a napól jih je strah)
In pred smehom masé si úšesa.

Zdaj omáhne — o gróza! — telébne na tla —
Stresla peklu sta strop se in streha —:
Mrtev Satan leží, oh, ne gane se več —
Pala káp mu je menda od smeha.

A. Aškerc.

Iz lepših dnij.

IX.

Imel sem trpek sèn nocojšnjo noč:
Na rázpóti sva stala z njó,
Ki mi vzbudila je ljubezni moč,
Drug drugemu si gledala v okó
Stezà po travnici kot svétel pas
Držala v najino je ródno vas,
Od stéze pa široka bela cesta
Med njivami se vila je do mesta.

Za róko déklico sem držal jaz,
Poslavljal se, gledaje nje obraz.
»Ljubiti te ne morem in ne smém,
Zakaj, ti dobro véš, jaz dobro véim!
Otéri sólze toge iz očij,
Pozabi méne in nekdanjih dnij!
Cvetíc na pot življenja sreča trósi,
Sadóv obilo méni, tebi nósi!

9*

Ljubiti te ne morem in ne smém,
 Zakaj, ti dobro véš, jaz dobro véim!
 Odprlo solz je pótok ji slovó,
 Kropile górké mojo so rokó.
 Spominjal sem se srečnih ur tedaj,
 Ko mi ljubezni je precvital raj,
 In peklo me je v srčí vedno huje,
 Odití ni mi dalo v mesto tuje.
 Od nemirú pred njo sem trepetál,
 Slovesa skoro mi je bilo žal.
 Beseda jedna, jeden sam pogled,
 In vrnil bi se v vás z dekletom vred,
 Ljubezen novih gnala bi cvetic,

Postavila me v žitja drug poklic.
 Tedáj sem kliknil zadnjikrat: »Oprósti,
 Ločiti moram se, solzá je dósti . . .«
 Roké potegnil svoje nji iz rók,
 Za sábo togepoln sem slišal jók.
 Obstal sem — v nemo žalost zatopljen
 Ozreti hočem se — izgine sèn

Svetloba dué, po mestu vóz ropót,
 Ohlajen znoj pokriva moj živót.
 Iz postelje me dan na delo vabi:
 Srcé, pozabi rázpótja, pozabi!

X.

Stojí na góri samostan,
 V njem zbor menihov nékdaj zdušen
 Prepeval hvalo je Bogú,
 Mogočni zid je zdaj porušen.
 Ko noč goré poljubi rob,
 Vrší na njem skrivnostno dob,
 In veter šepetá v doline,
 Ko luna sveti na zidine.

V dolini mirno spí pastir
 In čeda v staji tam ob hiši
 Pod góro; potnik postojim,
 Šepét peres uhó mi sliši.
 In menim, da mi listov šum
 Srcé opaja in razum,
 Da čujem pevanje pobožno,
 Slovesno pol in pol otožno.

Tam góri v sto je lila src
 Mirú in sreče céla tiha.
 Vsak kamen na razpadu zdaj
 Svečán in blažen pókoj diha.
 Na góro potnik zrem molčé . . .
 O, tudi jaz imam srcé,
 Srcé nemirno in brez sreče,
 Srcé pokoja si želeče . . .

Dolénjec.

V tihi dol.

Pesem glasna se razlega
 Čez goré in dol,
 V srce mi globoko sega,
 Vzbuja tiho bol.

Tiho bol, sladké spomine
 Prešlih dnij budí,
 Čez goré in čez doline
 Duša hrepení.

Čez goré in čez doline,
 V rajski, tihi dol,
 Kjer spominu moč premine,
 Mine tiha bol.

Ogin.

